

ANOTACE

KLÍMA, Vlastimil:

1938: Měli jsme kapitulovat?

Nakladatelství Lidové noviny ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, Praha 2012, 319 stran

V létě 2012 se na knižním trhu objevila pozoruhodná kniha paměti národnědemokratického politika první republiky Vlastimila Klímy. K vydání ji připravil Masarykův ústav a Archiv AV ČR v edici Ego – Paměti, deníky, korespondence. Jedná se o ediční čin jistě chvályhodný. Vlastimil Klíma (1898–1987) patří k pozapomenutým osobnostem české politiky. Jeho životní příběh mapuje osudy české politiky 20. století. Jako zapálený stoupenec českého nacionalismu měl samozřejmě k politickému vývoji od raného mládí vyhraněný postoj, od aktivního protirakušanství přes působení v Československé národní demokracii v její integrálně nacionalistické frakci, protiněmecký odboj v letech 1939–1945 až po marné snahy o poválečnou obnovu a věznění v komunistických lágrech v letech 1951–1960. Přes podřadná zaměstnání a ztrátu většiny osobních dokumentů se od šedesátých let snažil uspořádat své vzpomínky a svědectví o mnoha událostech, které prožil či v nich spolupůsobil. Vydáním knihy *1938: Měli jsme kapitulovat?* se čtenářům dostávají do rukou Klímovy zápisky o tomto dramatickém období českých dějin.

Klímovy paměti o roce 1938 jsou rozděleny do tří částí. V první s názvem Cestou k Mnichovu autor popisuje své vidění událostí od zimy 1937/1938 do léta 1938, v druhé části Zradila nás Francie? svou cestu do Francie v létě 1938 a setkání s mnoha francouzskými politiky, v třetí části Měli jsme kapitulovat? vyvrcholení událostí v září 1938.

Klímovy paměti jsou svědectvím o postojích české nacionální pravice nebo alespoň její významné části k průběhu roku 1938. Jsou svědectvím pozoruhodným, čtivým,

svědectvím bezesporu zásadového člověka, ale vyplývá z nich i množství znepokojivých otázek. Kam až byla ochotna česká integrální nacionalistická pravice dojít ve svém zápalu na obranu a udržení Československé republiky? Kam až byla ochotna dojít ve svém nesmiřitelném protiněmeckém zápalu, živeném desetiletími nacionalistické výchovy? Jak těmto politikům dával tento zápal klapky na oči? Takové klapky, že se ostře vyhraňovali například proti předsedovi agrárníků Beranovi a na druhé straně byli ochotni blízce spolupracovat s levicí, komunisty nevyjímaje. V tom je pravděpodobně tragický osud české nacionální pravice, Klímy osobně a nakonec i celé české politické scény s vyvrcholením ve čtyřicátých letech. Kvůli vyhraněnému antiněmeckví a českému nacionalismu byli nakloněni odmítnout spolupráci se společensky nejbližšími jinými subjekty, nepochopili nahromaděné národnostní problémy střední Evropy, ani politiku mnoha západních činitelů a raději vstoupili na společnou loď „národní fronty“ s moskevskými bolševiky. Uvědomovali si tito lidé ve svém „svatém zápalu“, co činí? A jak se jim odměnila vítězná politická skupina po roce 1945? Jen perzekuce a hanobením.

Přečtením knihy paměti Vlastimila Klímy a zamyslením nad jeho postoji a osudy se nám naskytá mnoho námětů k přemýšlení. Přemýšlení jistě podnětnému.

◆ Petr Kubík